00933662

សំណុំរឿងលេខៈ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-អ.ជ.ស.ដ/អ.ជ.ត.ក (២៥)

ឯកសារលេខ E264/1/2/2

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

ឯកសារដើម
ORIGINAL/ORIGINAL
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 28-Jun-2013, 14:39
CMS/CFO: Sann Rada

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

Supreme Court Chamber
Chambre de la Cour suprême

សំណុំរឿងលេខៈ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-អ.ជ.ស.ដ/អ.ជ.ត.ក (២៥)

Case File/Dossier N°. 002/19-09-2007-ECCC-TC/SC (25)

នៅចំពោះមុខ៖

ចៅក្រម គង់ ស្រ៊ីម ប្រធាន

ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE

ចៅក្រម Agniezska KLONOWIECKAMILART

ចៅក្រម ម៉ុង មុន្នីចរិយា

ចៅក្រម Judge Florence Ndepele Mwachande MUMBA

ចៅក្រម សោម សិរីវឌ្ឍ

ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ **ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣**

ភាសាដើម៖ **ខ្មែរ/អង់គ្លេស/បារាំង**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**

សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីជំនាញ មុនពេលចេញសេចក្តីសម្រេចថ្មីស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី

សហព្រះរាជអាជ្ញា

ជា លាង

ជនជាប់ចោទ

ខៀវ សំផន

00933663

Andrew CAYLEY

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ពេជ អង្គ

Elisabeth SIMONNEAU FORT

សហមេធាវីជនជាប់ចោទ ខៀវ សំផន

គង់ សំអុន

Anta GUISSÉ

Arthur VERCKEN

Jacques VERGÈS

1. **អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល** ("អ.ជ.ត.ក") នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ("អ.វ.ត.ក") ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី ៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ បានទទួលបណ្តឹងសាទុក្ខដែលបានដាក់កាលពីថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ដោយមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន ("មេធាវីការពារក្តី") ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីជំនាញ Phillip SHORT និង Elizabeth BECKER ("បណ្តឹងសាទុក្ខ") មុនពេលចេញសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ("សេចក្តីសម្រេចដែលរងការជំទាស់")[1]។ មិនមានការដាក់ចម្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះទេ។

2. កាលពីថ្ងៃទី ០៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានចេញ "សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿងលេខ ០០២/០១"[2] ("សេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ត.ក") ដោយអង្គជំនុំជម្រះបានប្រកាសថា អានុភាពនៃកំហុសរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលត្រូវគ្នាទាក់ទិននឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង ០០២ បណ្តាលឱ្យដីកាបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង ០០២នេះ មោឃភាព[3]។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានបញ្ជាក់ច្បាស់ថា សេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ត.ក គឺមិនបានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការវាយតម្លៃរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក្នុងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង០០២នោះទេ ប៉ុន្តែ "អង្គជំនុំជម្រះត្រូវអញ្ជើញភាគីនានាដាក់សារណារបស់ខ្លួនលើលក្ខខណ្ឌនៃដីកានេះ ហើយនៅពេលដែលអត្ថប្រយោជន៍របស់ភាគី *ទាំងអស់* ត្រូវបានធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពចំពោះកត្តាពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗហើយនោះ ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើសំណុំរឿង ០០២ អាចធ្វើទៅបានប្រកបដោយភាពសមស្រប"[4]។

---

[1] *បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចចេញតាមរយៈអ៊ីមែលរបស់លោកស្រី Susan LAMB នៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣* ឯកសារE264/1/2/1 ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ *សំដៅទៅលើ* អ៊ីមែលអេឡិចត្រូនិករបស់លោកស្រី Susan LAMB មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលមានកម្មវត្ថុ "គោលការណ៍ណែនាំដល់ភាគីនានាបន្ទាប់ពីមានសវនាការស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី" ផ្ញើកាលពីថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ វេលាម៉ោង ៣:១៤នាទីរសៀល។ *សូមមើល* បណ្តឹងសាទុក្ខ ឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ អ៊ីមែលរបស់Susan LAMB ឯកសារ E264/1/2/1.3 ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ("ឧបសម្ព័ន្ធ ២")។

[2] ឯកសារ E163/5/1/13

[3] សេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ត.ក កថាខណ្ឌ ៤៩។

[4] សេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.ជ.ត.ក កថាខណ្ឌ ៥០ (គូសបញ្ជាក់បន្ថែមនៅក្នុងសំណៅដើម)។

បន្ទាប់មក អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញភ្លាមៗនូវអនុស្សរណៈក្នុងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការដែលនឹងត្រូវធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី ១៤ និងទី ១៥ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ និងបានបញ្ចូលនូវបញ្ហាលំអិតជាក់លាក់ចំនួនប្រាំបួន ដែលទាក់ទិននឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង ០០២ សម្រាប់ឲ្យភាគីលើកឡើង[5]។ ក្រោយមក សវនាការ ត្រូវបានលើកកាលបរិច្ឆេទទៅថ្ងៃទី ១៨ និង ទី ២០ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣[6]។

3. ក្រោយពីការលើកសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលត្រូវបានស្តាប់កាលពីថ្ងៃទី ១៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញអនុស្សរណៈផ្សេងមួយទៀតកាលពីថ្ងៃទី ១៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ស្នើសុំព័ត៌មានបន្ថែម[7] ដែលភាគីបានផ្តល់នូវព័ត៌មានបន្ថែមនេះក្នុងអំឡុងសវនាការកាលពីថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣[8]។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានអញ្ជើញឲ្យភាគីនានាផ្តល់នូវមតិយោបល់ទៅលើការយល់ឃើញរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ក្នុងចំណោមបញ្ហាផ្សេងទៀត ដែលបានលើកឡើងថា ប្រសិនបើសក្ខីកម្មរបស់សាក្សីជំនាញ Philip SHORT និង Elizabeth BECKER មិនអាចស្តាប់សក្ខីកម្មមុនពេលការចេញសេចក្តីសម្រេចថ្មីស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង០០២ បានទេ "ប្រហែលជាអង្គជំនុំជម្រះនឹងបាត់បង់នូវឱកាសក្នុងការស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់ពួកគាត់ទាំងស្រុងតែម្តង"[9]។ អាស្រ័យហេតុនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្នើសុំទស្សនៈរបស់ភាគីថាតើសក្ខីកម្មរបស់ Philip SHORT និង Elizabeth BECKER ព្រមទាំងសាក្សីផ្សេងៗចំនួនបួនរូបទៀត ដែលបានគ្រោងឲ្យមកផ្តល់សក្ខីកម្ម "ឆាប់ៗ" គួរតែពន្យារពេលស្តាប់សក្ខីកម្មរហូតដល់ក្រោយពីការចេញសេចក្តីសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដែរ

---

[5] អនុស្សរណៈរបស់ចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលមានកម្មវត្ថុ "ការណែនាំដល់ភាគីនានា ដោយសារតែមានសេចក្តីម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿងលេខ ០០២/០១ (ឯកសារ E163/5/1/13)" ឯកសារ E163/5/1/13/1 ចុះថ្ងៃទី ១២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ និងបានដាក់កាលពីថ្ងៃទី ១៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣។

[6] ប្រតិចារឹកចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារE1/171.1 ទំព័រ ៦, ៨៥។ *សូមមើលផងដែរ* ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E1/172.1។

[7] អនុស្សរណៈរបស់លោកចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលមានកម្មវត្ថុ៖ "សំណួរបន្ថែមទៅភាគីក្រោយសវនាការថ្ងៃទី ១៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ បន្ទាប់ពីមានសេចក៏តសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿងលេខ ០០២/០១ (ឯកសារ E163/5/1/13)" ឯកសារ E264 ថ្ងៃទី ១៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ("អនុស្សរណៈបន្ថែម")។

[8] ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារE1/173.1។

[9] អនុស្សរណៈបន្ថែម កថាខណ្ឌ ៣ (iii)។

ឬទេ ឬ“ថាតើសាក្សីអាចផ្តល់សក្ខីកម្មយ៉ាងហោចណាស់ទៅលើវិសាលភាពនៃអង្គហេតុដែលបានកំណត់រួចហើយដោយភាគីទាំងអស់មុនពេលមានមោឃភាពដីកាបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ព្រមទាំងសេចក្តីសម្រេចដែលពាក់ព័ន្ធនានាដែរឬទេ?”[10]។

4. កាលពីថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី បានលើកទឡ្ហីករណ៍ថា វាមិនមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ដែលមិនអាចស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់ Philip SHORT និង Elizabeth BECKER ដូចដែលបានគ្រោងទុកនោះទេ[11]។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់ប្រកាន់នូវជំហរថា មិនមានសាក្សីណា គួរតែត្រូវបានស្តាប់សក្ខីកម្ម រហូតដល់ក្រោយពេលការចេញសេចក្តីសម្រេចថ្មីមួយស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង០០២នោះទេ[12]។ បីម៉ោងក្រោយពីការបញ្ចប់សវនាការមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានជូនដំណឹងដល់ភាគីតាមរយៈការផ្ញើសារអេឡិចត្រូនិក ដែលមានខ្លឹមសារដូចខាងក្រោមនេះ៖

> អង្គជំនុំជម្រះនឹងដំណើរការស្តាប់អ្នកជំនាញ Philip SHORT នៅសប្តាហ៍ដែលចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃ ចន្ទ ទី ៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ និងអ្នកជំនាញ Elisabeth BECKER នៅក្នុងអំឡុងសប្តាហ៍ដែលចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី ១១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ដូចដែលបានកំណត់ពេលវេលាកាលពីមុន។ ស្របតាមការណែនាំកាលពីមុនរបស់អង្គជំនុំជម្រះ អ្នកជំនាញទាំងពីររូបអាចនឹងត្រូវបានចោទសួរអំពីសំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូល នៅត្រង់ចំណុចទាំងឡាយណាដែលអ្នកជំនាញទាំងពីររូបបានដឹង រីឯភាគីនានាត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យផ្តោតការចោទសួរទៅលើចំណុចទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអង្គហេតុនានា ដែលជាបញ្ហាចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនឹងមិនស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់បុគ្គលផ្សេងទៀតដែល

[10] អនុស្សរណៈបន្ថែម កថាខណ្ឌ ៣ (iv)។

[11] ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E1/173.1 ទំព័រ ១៥-១៦ (សហព្រះរាជអាជ្ញា), ទំព័រ ៣៩ (សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី)។

[12] ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E1/173.1 ទំព័រ ២៦-២៧ (នួន ជា), ៣០-៣២ (អៀង សារី), ៣៦-៣៧ (ខៀវ សំផន)។ *សូមមើលផងដែរ* ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E1/172.1 ទំព័រ១៤-១៥ (នួន ជា), ទំព័រ៤៨ (អៀង សារី)។

រៀបនឹងកើតមានឡើង មុនពេលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួននោះទេ[13]។

5. កាលពីថ្ងៃទី ២៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ មេធាវីការពារក្តី បានបញ្ជាក់អំពីចេតនារបស់ខ្លួនក្នុងការប្តឹងសាទុក្ខទៅលើសេចក្តីសម្រេចដែលរងការជំទាស់ ដោយបានផ្ញើជូននូវសំណៅថតចម្លងបណ្តឹងសាទុក្ខមួយច្បាប់ តាមរយៈការផ្ញើសារអេឡិចត្រូនិក មុនពេលដាក់ឯកសារ[14]។ ប៉ុន្មានម៉ោងក្រោយមក អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញអនុស្សរណៈមួយលើកឡើងសាជាថ្មីថា សក្ខីកម្មរបស់ Philip SHORT និង Elizabeth BECKER នឹងត្រូវស្តាប់សក្ខីកម្ម "ដូចដែលបានគ្រោងទុកកាលពីពេលមុន" និងបានបញ្ជាក់ច្បាស់ថា ដោយសារតែអ្នកជំនាញទាំងពីររូប នឹងត្រូវបានសួរសំណួរទាក់ទិននឹងប្រធានបទទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ ការស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់សាក្សីទាំងនេះ មុនពេលមានការចេញសេចក្តីសម្រេចថ្មីមួយស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការ ពុំមានប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ភាគីឡើយ[15]។

6. កាលពីថ្ងៃទី ២៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំការអនុញ្ញាតអនុលោមតាមមាត្រា ៧.២ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារ[16] ដើម្បីដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខជាភាសាបារាំងជាបឋមសិន ដោយឯកសារបកប្រែជាភាសាខ្មែរនៃបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ នឹងដាក់ឲ្យបានឆាប់

[13] តុលាការផ្អាកនៅម៉ោង ១២:០៤ ថ្ងៃត្រង់។ *សូមមើល* ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E1/173.1 ទំព័រ ៦៨។ អ៊ីមែល ត្រូវបានបញ្ជូននៅម៉ោង ៣:១៤នាទីរសៀល។ *សូមមើល* បណ្តឹងសាទុក្ខ ឧបសម្ព័ន្ធ២។

[14] អ៊ីមែលអេឡិចត្រូនិករបស់ Marie CAPOTORTO អ្នកពិគ្រោះយោបល់ផ្នែកច្បាប់របស់មេធាវីការពារក្តី ដែលមានកម្មវត្ថុ "សេចក្តីណែនាំជូនដាក់ភាគី ក្រោយពីសវនាការស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី" ដែលផ្ញើការពីថ្ងៃទី ២៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ នៅម៉ោង ១០ ព្រឹក។ *សូមមើល បណ្តឹងសាទុក្ខជាបន្ទាន់របស់លោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចតាមរយៈអ៊ីមែលរបស់អ្នកស្រី LAMB នៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣-សារណាបន្ថែម* ឯកសារ E264/1/2/1/1 ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ("សារណាបន្ថែម") ឧបសម្ព័ន្ធ ៣៖ អ៊ីមែលរបស់ Marie CAPOTORTO ផ្ញើជូន Sheila PAYLAN និង Matteo CRIPPA ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E264/1/2/1/1.4 ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ("ឧបសម្ព័ន្ធបន្ថែម ៣")។

[15] អនុស្សរណៈរបស់ចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលមានកម្មវត្ថុ "ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទរបស់អ្នកជំនាញ Philip Short និង Elizabeth Becker និងការពន្យារពេលស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុ រហូតដល់មានសេចក្តីសម្រេចថ្មីអំពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការ" ឯកសារE264/1 ថ្ងៃទី២៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ("អនុស្សរណៈស្តីពីការកំណត់កាលបរិច្ឆេទ") កថាខណ្ឌ២។

[16] សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក វិសោធនកម្មលើកទី៨ ថ្ងៃទី ០៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ ("សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារ")។

របស់បំផុត ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានថា អង្គភាពបកប្រែភាសា (“ITU”) របស់ អ.វ.ត.ក បាន បញ្ជាក់ថា ការបកប្រែឯកសារនេះជាភាសាខ្មែរ មិនអាចបកប្រែចប់នៅមុនថ្ងៃទី ១១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ នោះទេ ហើយនៅក្នុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ មេធាវីការពារក្ដីនឹងស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលចេញសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួនឱ្យបានមុនថ្ងៃទី ០៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣[17]។ នៅថ្ងៃជាមួយគ្នានោះ ការស្នើសុំការអនុញ្ញាតឱ្យដាក់បណ្ដឹងសាទុក្ខតែភាសាបារាំង ត្រូវបានបដិសេធចោលដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានថា ករណីពិសេសដែលតម្រូវនៅក្នុងមាត្រា ៧.២ នៃសេចក្ដីណែនាំអនុវត្តស្ដីពីការដាក់ឯកសារ មិនត្រូវបានបង្ហាញនោះទេ ពីព្រោះតែមានពេលវេលានៅសល់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីដាក់បណ្ដឹងសាទុក្ខជាភាសាបារាំង និងភាសាខ្មែរ[18] ហើយដោយសារតែកាលៈទេសៈមិនអនុញ្ញាត ឬតម្រូវឱ្យអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលចេញសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួនមុនថ្ងៃទី ០៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣[19]។ អាស្រ័យហេតុនេះ មេធាវីការពារក្ដី ត្រូវបានណែនាំឱ្យដាក់បណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនតាមពេលវេលាកំណត់ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវខាងភាសា ដែលមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង និងសេចក្ដីណែនាំអនុវត្ត និងបានធានាអះអាងថា លទ្ធភាពនៃផលប៉ះពាល់ណាមួយដែលកើតចេញមកពីកំហុសរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលអាចប្ដឹងឧទ្ធរណ៍បាន នឹងត្រូវដោះស្រាយ*តាមពេលក្រោយ*[20]។

7. កាលពីថ្ងៃទី ០៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមិនអាចដំណើរការសួរដេញដោល Philip SHORT ដោយមូលហេតុការចូលសម្រាកព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យសាជាថ្មីរបស់លោក អៀង សារី និងភាពអសមត្ថភាពនៅពេលនោះដែលមិនអាចបោះបង់សិទ្ធិរបស់ខ្លួនដើម្បីចូលរួម

---

[17] សារអេឡិចត្រូនិករបស់ Marie CAPOTORTO អ្នកពិគ្រោះយោបល់ផ្នែកច្បាប់របស់មេធាវីការពារក្ដី ដែលមានកម្មវត្ថុ“*ការស្នើសុំការអនុញ្ញាតឱ្យដាក់ឯកសារជាភាសាបារាំងជាបឋមសិន*” ផ្ញើកាលពីថ្ងៃទី ២៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ នៅវេលាម៉ោង ៦:១៣ ព្រឹក។ *សូមមើល* សារណាបន្ថែម ឧបសម្ព័ន្ធ ២ ៖ អ៊ីមែលរបស់ Sheila PAYLAN ផ្ញើជូន Marie CAPOTORTO ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E264/1/2/1/1.3 ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ (“ឧបសម្ព័ន្ធបន្ថែម ២”)។

[18] វិធាន១០៧(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង អនុញ្ញាតរយៈពេល៣០ថ្ងៃសម្រាប់ការដាក់បណ្ដឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ចាប់ពីថ្ងៃប្រកាសសេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។

[19] *សូមមើល* ឧបសម្ព័ន្ធបន្ថែម ២។

[20] *សូមមើល* ឧបសម្ព័ន្ធបន្ថែម ២។

សវនាការ ព្រមទាំងអង្គហេតុដែលថា បុគ្គលិកជាតិនៅអង្គភាពបកប្រែភាសា បានធ្វើពហិការ[21]។ ហេតុដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានពន្យារពេលស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់ Philip SHORT និង Elizabeth BECKER ដោយ "ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទជាថ្មី [...] នឹងផ្តល់ជូនក្នុងពេលសមស្រប"[22]។ សាក្សីទាំងនេះ នៅតែមិនទាន់បានស្តាប់សក្ខីកម្មនៅឡើយ នៅពេលដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខនេះ កាលពីថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ។

8. មេធាវីការពារក្តី បានលើកឡើងថា អ៊ីមែលរបស់មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់កាលពីថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ គឺជាសេចក្តីសម្រេចមួយ[23] ហើយបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ អាចទទួលយកបានផ្អែកតាមវិធាន ២១ និងវិធាន ១០៤(៤)(ឃ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង[24]។ មេធាវីការពារក្តី លើកឡើងបន្ថែមទៀតថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានភ័ន្តច្រឡំអង្គច្បាប់ និងមានកំហុសក្នុងការអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ដែលនាំឲ្យមានការខូចខាត ដោយសារតែបានបដិសេធមិនព្រមពន្យារសវនាការលើអង្គសេចក្តីទាំងអស់ រហូតដល់ការចេញសេចក្តីសម្រេចថ្មីស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី[25]។ ជាពិសេស មេធាវីការពារក្តី តវ៉ាថា ខ្លួនមិនអាចរៀបចំការការពារខ្លួន ឬរបៀបនៃការសួរសំណួរ ឬណែនាំខៀវ សំផន អំពីយុត្តិសាស្ត្ររឿងក្តី នៅពេលដែលមិនមានភាពច្បាស់លាស់ទាក់ទិននឹងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសំណុំរឿង០០២ថ្មី និងលក្ខខណ្ឌនានានៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីថ្មីនោះ[26]។

9. បន្ថែមពីលើនេះ មេធាវីការពារក្តីតវ៉ាថា អង្គហេតុដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការពន្យារកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដែលកើតឡើងដោយសារតែ Philip SHORT និង Elizabeth BECKER មិនទាន់ត្រូវបានស្តាប់សក្ខីកម្មនៅពេលដែលដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខ មិនអាចចាត់ទុកថាបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ ជាអសារបង់ឡើយ ពីព្រោះដរាបណានៅតែមានលទ្ធភាពនៃការស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីទាំងនេះមុនពេលការចេញសេចក្តីសម្រេចថ្មីស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ផលប៉ះពាល់ដែលទទួលរងនៅតែមានពិតប្រាកដ ហើយទស្សនៈវិស័យនៃការកាត់សេចក្តីប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ត្រូវបានទទួលរងការប៉ះពាល់

---

[21] ប្រតិចារឹកចុះថ្ងៃទី ០៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E1/174.1 ទំព័រ ៤-៥។ អនុស្សរណៈរបស់ចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលមានកម្មវត្ថុ "ការពន្យារពេលស្តាប់សក្ខីកម្មអ្នកជំនាញ" ឯកសារ E264/3 ថ្ងៃទី ០៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ("អនុស្សរណៈស្តីពីការពន្យារពេល") កថាខណ្ឌ១។

[22] អនុស្សរណៈស្តីពីការពន្យារពេល កថាខណ្ឌ១។

[23] បណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ៥-៨។

[24] បណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ៩-២៦។

[25] បណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ២៧-៥៣។

[26] បណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ៣២, ៣៦-៥២។

យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ[27]។ អាស្រ័យហេតុនេះ មេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលមេត្តា "ចាត់ការជាបន្ទាន់ ឬបង្គាប់ឱ្យផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើអង្គសេចក្ដី រហូតដល់ពេលចេញសេចក្ដីសម្រេចលើបណ្ដឹងសាទុក្ខនេះ" ប្រកាសទទួលយកបណ្ដឹងសាទុក្ខនេះ និងធ្វើមោឃភាពសេចក្ដីសម្រេចដែលរងការជំទាស់នេះ[28]។

10. មេធាវីការពារក្ដីបានតវ៉ាយ៉ាងខ្លាំងថា ខ្លួននឹងទទួលរងផលប៉ះពាល់ដែលមិនអាចជួសជុលបាន ប្រសិនបើមេធាវីការពារក្ដី ត្រូវបានបង្ខំឱ្យសួរដេញដោល Philip SHORT និង Elizabeth BECKER មុនពេលការចេញសេចក្ដីសម្រេចថ្មីស្ដីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អាស្រ័យហេតុនេះ មេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលមេត្តារារាំងកុំឱ្យមានករណីបែបនេះកើតមានឡើង។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលកត់សម្គាល់ឃើញថា ចាប់តាំងពីការដាក់បណ្ដឹងសាទុក្ខ និងសារណាបន្ថែម ស្ថានភាពបានវិវត្តន៍បន្ថែមទៀតថា ការកើតឡើងដែលមេធាវីការពារក្ដីមានការបារម្ភ នឹងមិនកើតមានឡើងនោះទេ។ ជាពិសេស អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសេចក្ដីសម្រេចថ្មីស្ដីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីកាលពីថ្ងៃទី ២៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣[29] ដែលនៅពេលចេញសេចក្ដីសម្រេចថ្មីនេះ អ្នកជំនាញ Philip SHORT និង Elizabeth BECKER មិនទាន់ត្រូវបានស្ដាប់សក្ខីកម្មនោះទេ។ អ្នកជំនាញ Philip SHORT ត្រូវបានស្ដាប់សក្ខីកម្មចាប់ពីថ្ងៃទី ០៦ ដល់ ថ្ងៃទី ០៩ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ គឺក្រោយ១០ ថ្ងៃនៃការចេញសេចក្ដីសម្រេចថ្មីនេះ[30]។ Elizabeth BECKER មិនទាន់ត្រូវបានស្ដាប់សក្ខីកម្មនៅឡើយនោះទេ។ ដូចនេះ មេធាវីការពារក្ដីទទួលបានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនូវដំណោះស្រាយដែលខ្លួនស្នើសុំពីអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល។ អាស្រ័យហេតុ បណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវចាត់ទុកជាអសារបង់ និងគប្បីត្រូវបានបដិសេធចោល ដោយមិនចាំបាច់សម្រេចអំពីភាពអាចទទួលយកបាន ឬអង្គសេចក្ដីនោះទេ។

---

[27] សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ៨-៩, ១៥-២៥។

[28] បណ្ដឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ៥៩។ *សូមមើលផងដែរ* បណ្ដឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ៥, ២៦, ៣៥, ៥៣។ សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ៩, ២៦, ២៨។

[29] សេចក្ដីសម្រេចលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២ បន្ទាប់ពីមានសេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារE284 ថ្ងៃទី ២៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣។

[30] *សូមមើល* ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ០៦ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារE1/189.1។ ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារE1/190.1។ ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារE1/191.1 *និង*ប្រតិចារឹក ចុះថ្ងៃទី ០៩ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ E1/192.1។

11. យោងតាមសំអាងហេតុដូចបានលើកឡើងខាងលើ **អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចៈ បដិសេធ** បណ្តឹងសាទុក្ខចោលជាអសារបង់។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

គង់ ស្រ៊ឹម